

Byggnadsminnesförklaring av Överums herrgård, Överum 1:266,
Överums socken, Västerviks kommun, Småland

Fråga om byggnadsminnesförklaring av rubr byggnad med tillhörande flyglar väcktes muntligt av Er i oktober 1979. Byggnadsnämnden har i protokoll från sammanträde 1980-08-07 förklarat sig inte ha något att erinra mot det väckta förslaget. Ni har beretts tillfälle att före 1980-10-01 yttra Er över det förslag till skyddsföreskrifter som länsstyrelsen utarbetat. Något yttrande från Er har ej inkommit.

Herrgårdsbyggnaden, ursprungligen i timmer med brutet tak, uppfördes ca 1770 av brukspatron Johan David Steen som huvudbyggnad till det år 1655 grundade Överums bruk. På dåvarande ägarens, baren Jan Carl Adelswärd uppdrag ikläddes 1849-50 under arkitekt Per Axel Nyströms ledning såväl huvudbyggnaden som de äldre flyglarna fullständig empiridräkt i rikt utformad putsarkitektur, samtidigt som bruket fick flera nya byggnader utformade av Nyström. Huvudbyggnaden försågs vid samma tid med synnerligen rik och påkostad inredning. Två paradrum, Blå och Vita salongerna, är helt bevarade med golv i parkett och intersia, mahognydörrar, väggar klädda med sidendamast och marmor etc. Marmor- och stuckarbetena utfördes under ledning av G Viotti.

Ett stort bibliotek med mahognyinredning tillbyggdes 1912 åt bruksgatan av arkitekt Axel V Brunskog. Han byggde även om andra delar av herrgården, framförallt den stora trapphallen.

Överums herrgård är mycket välbevarad, i stort oförvanskad till exteriör och interiör. Herrgården utgör den främsta beståndsdelen i den även för övrigt välbevarade bruksmiljön, som helt bär prägel av sin upphovsman empiriarkitekten P A Nyström. Herrgården äger ett stort kulturhistoriskt värde och är med hänsyn till det ovan anförda att anse som synnerligen märklig.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen om byggnadsminnen Överums herrgård med tillhörande flyglar för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

Postadress:

Telefon:
(växel-direktval)

Postgiro:

- ./.
1. De byggnader, som skrafferats på bifogad avstyckningskarta får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
  2. Terrassmuren mot bruksgatan får inte rivas eller på annat sätt förändras.
  3. I byggnadernas inre får inte sådana åtgärder vidtagas som medför ingrepp i befintlig rumsindelning eller stomme.

I huvudbyggnadens bottenvåning får åtgärder inte vidtagas, som innebär ingrepp i fast inredning, såsom trappor, parkettgolv, bröstpaneler, socklar, listverk, stuck, takmålningar, dörrar med foder och omfattningar, väggar klädda med sidendamast och marmor, cheminée och kakelugnar. Ej heller får befintliga speglar med omfattning flyttas eller till sitt utseende på något sätt förändras.

I östra flygeln får åtgärder inte vidtagas, som innebär ingrepp i kökets inredning, vidare skall marmoreringen i köksfarstun bibehållas samt järndörr till källare.

I västra flygeln skall fast inredning såsom dörrar med foder och omfattningar, socklar samt listverk bevaras.

4. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller eller det kulturhistoriska värdet minskar. Således skall alla underhållsåtgärder utföras på ett sätt som är avpassat efter det material och den teknik med vilken byggnaderna uppförts.
5. Det område kring byggnaderna som avgränsats med röd linje på karta tillhörande dessa föreskrifter får inte ytterligare bebyggas och skall hållas i sådant skick, att byggnadernas utseende och karaktär inte förvanskas.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar ifråga om underhållet av byggnaderna och vården av det kringliggande området.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter finnes nödvändig för att byggnadsminnet skall vara till nytta eller en sådan ändring eljest kan anses påkallad av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

Enligt 14 § tredje stycket samma lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

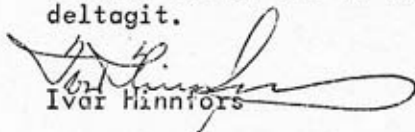
Talan mot detta beslut skall föras skriftligen genom besvär hos kammarrätten i Jönköping.

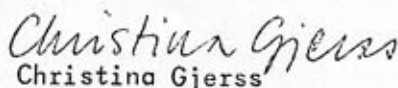
Besvärshandlingen skall ha inkommit till kammarrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. I besvärshandlingen skall anges det beslut mot vilket talan förs, vad som yrkas samt de omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet. Klaganden bör vidare uppge bevis som han vill åberopa och vad han vill styrka med varje särskilt bevis.

Klaganden bör i besvärshandlingen uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer.

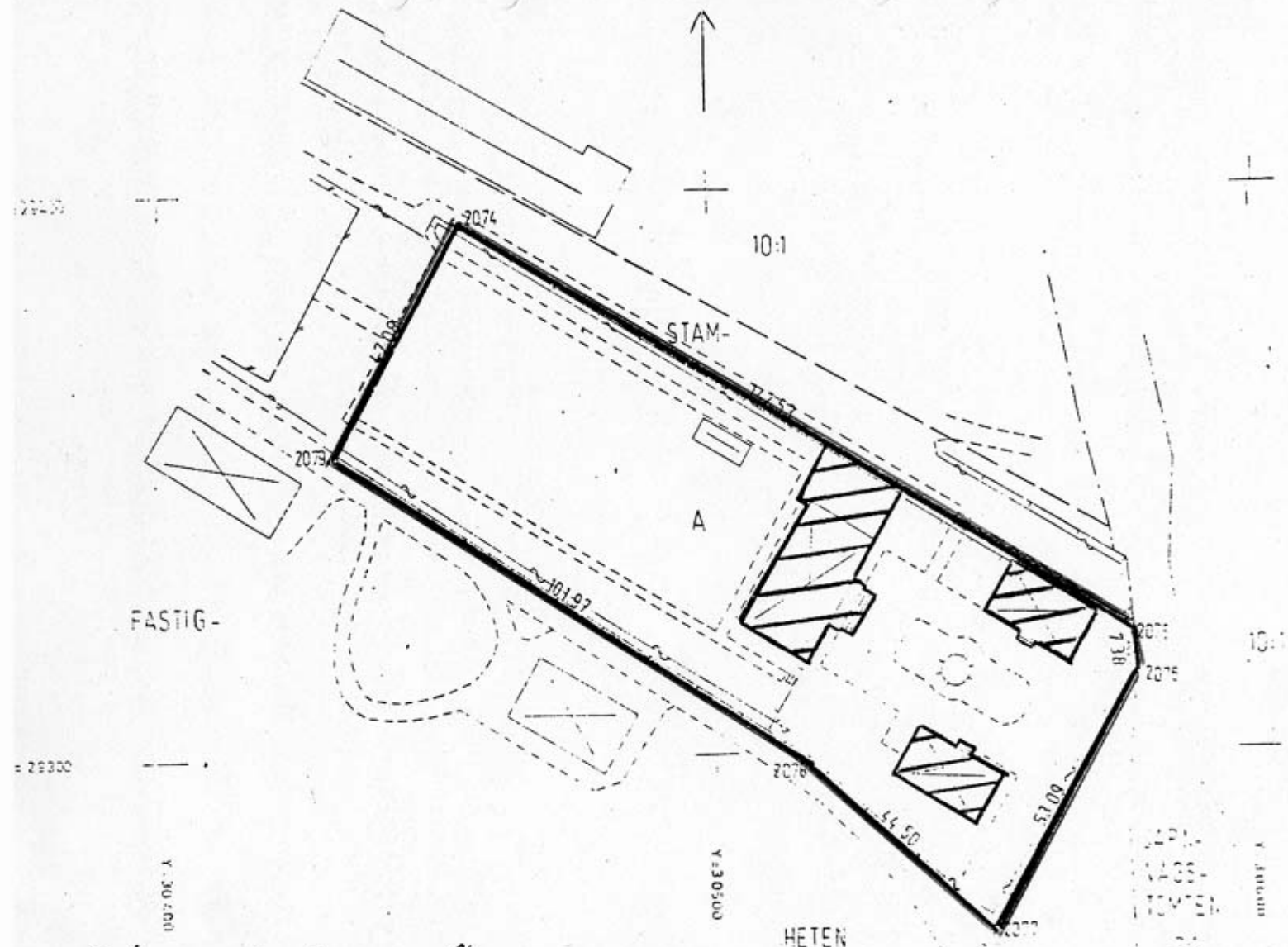
Insända besvärshandlingen med posten skall det ske med betalt brev adresserat till: Kammarrätten i Jönköping, Box 564, 551 02 Jönköping.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Ivar Hinnfors beslutat och tf länsantikvarie Christina Gjerss varit föredragande har även länsarkitekt Lennart Weiman och tf förste länsnotarie Magnus Thörnqvist deltagit.

Ivar Hinnfors

Christina Gjerss

kopia
akten
länsantikvarien 2ex + bil
Riksantikvarieämbetet (rek mb) + bil
Kalmar läns museum + bil
Västerviks kommun, byggnadsnämnden + bil
Inskrivningsmyndigheten vid Västerviks tingsrätt + bil
(med lagakraftbevis)
Kulbackens museum, Västervik + bil

Del av karta av Öreum 1:266
 Uppr. av Västerviks lantmäteri-
 distrikt 1978-05-18 sk. 1:1000.

